

BAKI FOND BİRJASINDA REPO TİCARƏTİ

Rəxşəndə Əlili, BFB-nin Ticarət və Üzvlük Qrupunun rəhbəri

REPO Ticarətinin Təşkili

Hüquqi Əsas

«Bakı Fond Birjasında qiymətli kağızlar və törəmə maliyyə alətləri üzrə ticarətin təşkili və keçirilməsi qaydaları»

İştirak

Yalnız birja üzvləri vasitəsilə REPO əməliyyatı aparıla bilər. REPO Baş Razılaşmasını imzalamış birja üzvlərinin bütün müştəriləri REPO əməliyyatlarında tərəf kimi çıxış edə bilər.

Ticarət saatları

BFB-nin reqlamentinə uyğun olaraq, hər ticarət günü fasiləsiz ticarət sessiyası zamanı
10:00-16:00

BFB Komissiyası

3 günədək, hər gün üçün **0,001%**; 3 gündən artıq **0,003%**
Açılış əqdinin həcmindən və hər iki tərəfdən tutulur

Klirinq

İrəli gələn öhdəliklərin icrasına nəzarət klirinq evi olaraq **Milli Depozit Mərkəzi** tərəfindən aparılır.

Hesablaşma

Milli Depozit Mərkəzi tərəfindən **T+0** rejimi ilə həyata keçirilir.

**REPO
Saticısı**

- Qiymətli kağızları geri almaq vədi ilə sataraq borc cəlb edən tərəf

REPO

**REPO
Alıcısı**

- Qiymətli kağızları geri satmaq şərti ilə alaraq nağd pul borc verən tərəf

**ƏKS
REPO**

REPO Əməliyyatı

REPO Predmeti

Predmet Nədir?

- REPO əməliyyatının aparılması üçün müəyyən olunmuş investisiya qiymətli kağızlarıdır (baza aktivləri)

BFB-də REPO predmeti

- MB-nin notları; MN və AİF istiqrazları;
- Market-meyker tərəfindən likvidliyi təmin olunmuş **səhm və istiqrazlar**

Siyahı

- BFB Repo predmet siyahısını öz saytında açıqlayır <http://bfb.az/qayda-ve-telimatlar/>

REPO Müddəti

Müddət

- İştirakçılar tərəfindən müəyyən olunur, maksimum 360 gün olmaqla

5 gün məhdudiyəti

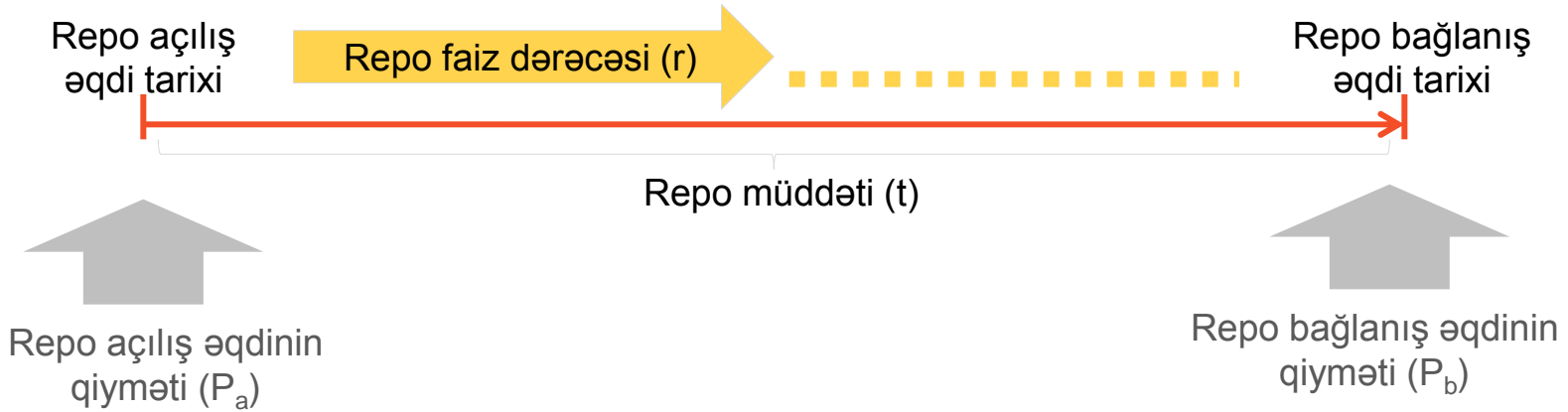
- Əqdinin bağlanma tarixi predmet kağızların ödəniş, faiz ödənişi və ya geri satılınması tarixindən ən azı 5 gün əvvəl olmalıdır

Hüquqlar

- Müddət ərzində predmet kağızlarla təsbit edilmiş hüquqlar Repo satıcısına məxsusdur.

REPO əməliyyatları: Repo faiz dərəcəsinin hesablanması

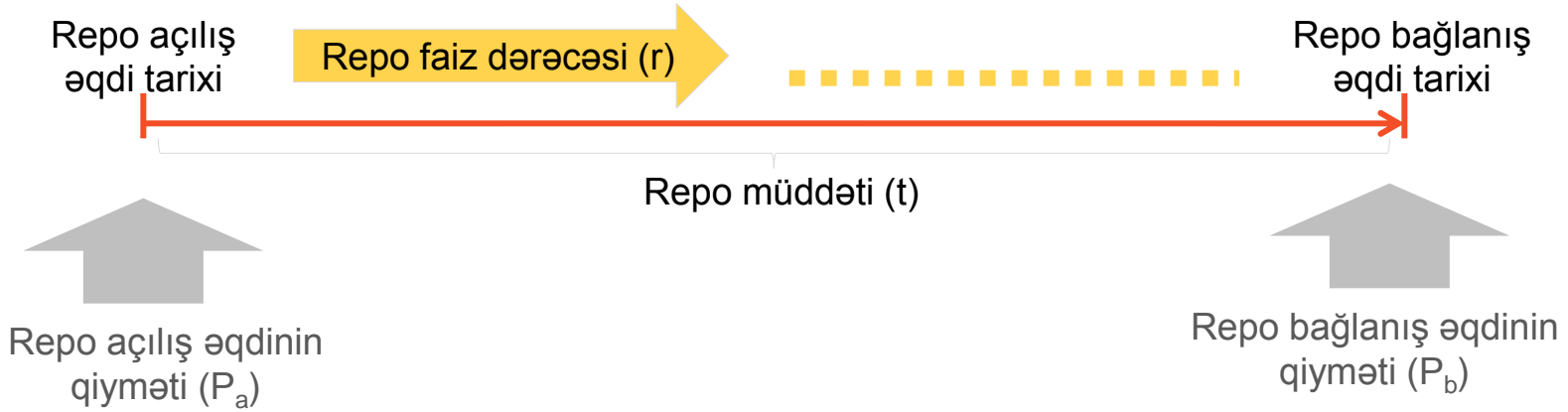

Repo faiz dərəcəsi (gəlirliliyi) (r) - Repo açılış əqdi qiyməti ilə Repo bağlanış əqdi qiyməti arasındakı fərqin illik ifadəsidir.

$$r = \left(\frac{P_b - P_a}{P_a} \right) \times \frac{T}{t} \times 100$$

- REPO sifarişi verilən zaman sifarişdə qeyd edilir.
- REPO sifarişlərinin təmin olunması ən yaxşı repo faiz dərəcəsi prinsipi ilə həyata keçirilir
- Ən yaxşı REPO faiz dərəcəsi REPO satıcı üçün ən aşağı faiz dərəcəsi, REPO alıcısı üçün isə ən yüksək faiz dərəcəsi hesab olunur.
- Faiz dərəcəsi ARMB müəyyən etdiyi faiz dəhlizləri limitindən kənarlaşmamalıdır.

REPO əməliyyatları: Açılış və Bağlanış əqdi qiymətinin hesablanması

Repo açılış əqdinin qiyməti (P_a) - repo predmeti olan qiymətli kağızların cari qiymətinin (P_c) təminat əmsalının (k) həcmində diskontlaşdırılması yolu ilə hesablanır:

$$P_a = P_c \left(1 - \frac{k}{100} \right)$$

Repo bağlanış əqdinin qiyməti (P_b) - Repo açılış əqdi qiymətinin üzərinə repo faiz dərəcəsi (r) gəlməklə hesablanır:

$$P_b = P_a \times \left(1 + \frac{t \times r\%}{T} \right)$$

Təminat Əmsalı

- Repo müddəti ərzində Repo predmeti olan qiymətli kağızların bazar qiymətinin aşağı düşməsi zamanı repo üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi risklərinin qarşısının alınması məqsədi ilə tətbiq edilir.
- Hər bir qiymətli kağız üzrə klirinq evi tərəfindən hesablanır. Birja ilə razılaşdırılaraq tətbiq edilir.
- Dİ, NOT-lar və AİF istiqrazları üzrə təminat əmsalı “0” –dir.
- Repo müddəti ərzində Repo təminatının Birja tərəfindən hesablanmış bazar dəyəri Repo bağlanmış əqdi qiymətinə nəzərən aşağı düşdükdə Repo satıcısı klirinq təşkilatına əlavə təminatlar təqdim etməlidir.
- Əlavə təminatlar pul və ya dövlət istiqrazları, MB-nin notları, ipoteka istiqrazları, Birjada market-meyker tərəfindən likvidliyi təmin olunmuş digər investisiya qiymətli kağızları ola bilər.
- Əlavə təminatın dəyəri klirinq evi tərəfindən hesablanır.

REPO Müddətinin Sonunda

REPO satıcısı predmet kağızları bağlanmış qiyməti ilə geri almaq öhdəliyi daşıyır.

Gün ərzində öhdəlik yerinə yetirilmədikdə, Birja və MDM ona qarşı sanksiya (0.1%, BR-ni ləğvi və s.) tətbiq edilə bilər.

Satıcı öhdəliklərini yerinə yetirmədikdə kliring təşkilatı kağızları (əlavə təminatı) öhdəliklərin tam təmin olduğu həcmədək və ya tam olaraq Birjada satışa çıxarır.

Alıcıya olan öhdəlik (o cümlədən digər xərclər) əldə edilən vəsaitlə yerinə yetirilir.